

Onze Minister-Crisis

Ons ministerie is afgetreden, en de Koningin heeft aan den afziedenden minister-president Gerbrandy de opdracht verstrekt, een nieuw kabinet samen te stellen. Deze heeft verzocht, die opdracht in beraad te mogen houden.

Het is nu de tijd, dat uit ons bevrigd gebied wenschen en gedachten naar voren komen, die aan de staatslieden daarginds aan de overzijde van het Kanaal wellicht als de stem van het Nederlandsche volk in de ooren zullen klinken, voorzover dan dit volk zijn stem weer kan doen hooren, wat helaas slechts ongeveer het vierde deel van ons volk kan zijn. Ons dagblad wil niet achterblijven bij dezen burgerplicht en wil trachten kort weer te geven wat er in ons midden alzoo leeft omtrent deze dingen.

Het allereerste en allerbelangrijkste is wel dit:

Geef ons a.u.b. een ministerie dat staat midden in ons volk, woont onder ons volk, en meegemaakt heeft wat ons volk deze vier jaren heeft meegemaakt. Wij hebben allen de grootste waardering voor het werk onzer afgetreden regering, in de jaren dat wij allen zuchten onder den druk onzer overweldigers. Toen was het noodig, dat ginds een regering zat, die onze zaken behartigde, waar wij zelf hier in Nederland niets konden doen dan saboteren, stil tegenwerken, onderduiken en illegaal werk doen.

Maar nu staan de zaken radicaal anders! Nu is het zuidelijk deel van ons vaderland al maanden bevrigd. Wie weet hoe spoedig ook de noordelijke provincies door den vijand goed- of kwaadschiks moeten worden verlaten. Is het nu niet de hoogste tijd, om onze regering naar het vaste land van Europa over te plaatsen, en ergens, desnoeds nog buiten onze grenzen, doch toch zoo dichtbij mogelijk, een zetel te laten innemen, vanwaar ons bevrigde deel intensief en krachtig kan worden bestuurd in dezen benardsten tijd, die om een "krachtige hand" en "steeds daerom vraagt, welke toch beter vanuit ons midden of van heel dichtbij kunnen worden uitgevoerd, dan komende van overzee?

En dan dit andere:
Laten de werkende krachten in dit nieuwe ministerie vooral gekozen worden uit de burgers die de ellende van deze vier jaar hebben meegemaakt, en nu uit eigen ervaring weten wat het eerst noodig is, wat beter tot later kan achterblijven, en hoe de zaken hier het best en het snelst kunnen worden aangepakt. Het is niet noodig dat alle ministeries door menschen uit het nu bevrigde gebied worden geleid. Doch de meest betrokken departementen, d.w.z. meest betrokken bij den heropbouw van ons vaderland, vragen toch onzes inziens zeker om mannen die ervaring hebben van de noden en problemen waarmee wij thans zitten. Als iemand vier jaar buiten Nederland heeft vertoefd, kan hij niet zoo voelen en denken als de groote massa van ons volk voel en denkt!

En dan nog één wensch!
Zou nu niet het ongeschreven wetboek kunnen worden over boord gesmeten, dat scheen te eischen: zet in alle colleges precies gelijk verdeeld zóoveel mannen van die partij, en zóoveel mannen van die partij, vooral niet de evenredigheid uit het oog verliezen, enz. Neen, zouden wij willen zeggen.

Nu is de eenige eisch, moet de eenige eisch zijn: zet daarin mannen die besturen kunnen! Mannen die een stuwkracht zijn voor heel hun departement en al hun ambtenaren! Mannen die zonder aanzien des persoons recht doen! Mannen die de tanden op elkaar klampen en zeggen, ook in de moeilijkste situaties, als duizend hinderpalen den weg schijnt te versperren, met de woorden van een beroemd Nederlander: "t sal wel gaan".

Wij bieden nu een Majesteit den moed en de kracht toe, om zulk een werk-ministerie samen te stellen, of liever: te laten samenstellen, opdat het thans bevrigde deel van Nederland en straks het nog te bevrigen deel, zoo spoedig mogelijk en zoo efficiënt mogelijk kan worden geholpen.
Red.

DE NAZI-TERREUR IN BEZET NEDERLAND

Op 4 October deden de Duitschers een overval op een woning te Rijnsbergen, waarin een tiental mannen zich hardnekkig verdedigden. Vijf Duitschers werden gedood. Een sneuvelde zes Nederlanders, terwijl van het gezin van den boeschtwachter Neefs, de vrouw en drie kinderen werden neergeschoten. De anderen werden gearresteerd en den volgenden dag gefusilleerd.
(Anep-Aneta)

De Russen doorbreken de Oder-linie Liegnitz veroverd

De groote Russische doorbraak aan de Boven-Oder overschaduwet op het oogenblik alle andere gevechten aan het Oostelijk front.

De Duitschers geven toe, dat de Russen de rivier de Broder hebben bereikt tusschen Glogau en Liegnitz. Indien dit zoo is, dan zullen de Deutsche stellingen langs de Oder, ten Noorden van Liegnitz in de richting Frankfurt, binnenkort ernstig in gevaar komen, want door hun nieuwe doorbraak dreigen de Russen deze stellingen te overvleugelen.

De Russen in Silezië staan nu langs den autoweg van Breslau nog 200 km. van Blijlin. Maarschalk hukov dringt over de geheele linie voorwaarts in Pommeren, naar Stettin en de Oostzee.

Nadat gisteren Deutsch-Krone door de Russen en Märkisch-Friedland door Poolische troepen waren veroverd, zijn ze reeds weer een heel eind verder opgerukt naar Neu-Stettin. De Duitschers melden, dat de Russische druk in de richting van Pieritz en Stettin nog steeds toeneemt.

Bij de verovering van Elbing en Pruisisch Eylau werden door de Russen groote voorraden buitgemaakt. In Elbing o.a. 57 voorraadloodsen, 4300 legerauto's, 6000 nieuwe kanonlooppen en ongeveer 1000 geladen spoorwagens. Verder werden er 2700 Duitschers gevangenen genomen, terwijl er ongeveer 5000 sneuvelden.

In Pruisisch Eylau werden meer dan een miljoen landmijnen en een miljoen granaten buitgemaakt.

Gennep bevrigd.

Langs het Westelijk front rukken de geallieerde troepen ook steeds op. Millingen en Gennep zijn bevrigd, terwijl drie-vierde van 't Reichswald nu in Britsche handen is. De weg van Gennep naar Kleef, die als tweede Duitse verdedigingslinie dienst moest doen, is reeds afgesneden.

In Kleef, zoo melden correspondenten, waren het de Canadeesche Schotten, die 't eerst de stad binnen-marcheerden, met voorop als mascotte een geit.

De operaties der Canadeezen tusschen de Maas en de Rijn zijn hoofdzakelijk amphibische operaties, doordat een groot deel van het land onder water staat. Ze zwemmen, waden door het water, gebruiken hun lichte amphibietanks als lichte oorlogsschepen, en jagen de Molten van het eene eilandje naar het andere, zonder ze een oogenblik rust te gunnen. Reeds zijn meer dan 4000 Duitschers hier gevangenen genomen.

Aan het Roerfront is het water der Roer eenigszins gezakt. Troepen van het 3e Amerikaanse leger strijden nu in de straten van de versterkte stad Prüm. Oberhofen, ten Noorden van Hagenau, is nu zwaren strijd door eenheden van het 7e Amerikaanse leger ingenomen. Bij Drüsenheim duren de hevige gevechten nog voort.

De tien plaatsen, waar de Amerikaanse troepen over de Our getrokken waren, hebben zich nu vereenigd tot drie groote brughoofden.

Hevige luchtaanvallen in het Verre Oosten.

In het Verre Oosten werden weer aanvallen gedaan op Iwojima door Supervliegende forten vanaf hun basis op de Marianen.

Nachtbommenwerpers van de Philippijnen vielen Firmosa aan en veroorzaakten groote branden op de vliegvelden.

Vliegvelden en scheepswerven op Borneo werden eveneens door vliegende forten aangevallen.

De elektrische centrale, die gisteren aangevallen werd, was die in Soerabaja, en volgens verkenningsspiloot is hij grondig buiten werking gesteld.

In Birma staan de Britsche en Britsch-Indische troepen nu minder dan 12 km. van Mandalay.

Boodschap voor buitenlandsche spoorwegarbeiders in Duitschland.

Gisteravond werd door het geallieerde hoofdkwartier een boodschap gericht tot de buitenlandsche spoorwegarbeiders in Duitschland en tot de Deutsche spoorwegarbeiders. De tekst der eerste boodschap laten we hier volgen:

Buitenlandsche arbeiders, wier land met Duitschland in oorlog is, en werkzaam zijn op de Deutsche spoorwegen.

Al vele weken lang hebt ge in toenemend gevaar verkeerd ten gevolge van de ononderbroken geallieerde luchtaanvallen op de Deutsche spoorwegen. Wij weten dat vele arbeiders onzer bondgenooten zijn omgekomen, doch de doelen zijn zoo uiterst belangrijk, dat wij dat risico hebben moeten loopen. De aanvallen zullen nog in hevigheid toenemen, omdat de Deutsche spoorwegen op het oogenblik een drie-voudige taak hebben, n.l. voorraden en versterkingen naar het front te vervoeren, alle voedsel uit de bedreigde gebieden te verwijderen, en Deutsche burgers en buitenlandsche arbeiders naar het hart van Duitschland te transporteren.

Als gij de nazi's steunt, dan helpt gij den oorlog verlengen en schaad gij de belangen uwer buitenlandsche arbeidskameraden, der geallieerden en uw eigen land.

De tijd is nu gekomen, om u aan uw werk zoo mogelijk te onttrekken. Kunt u dat niet, doet dan wat mogelijk is om den treinloop te vertragen of te belemmeren en probeert de Deutsche spoorwegarbeiders hetzelfde te laten doen.

Zorgt er voor, dat geen voorraden of versterkingen naar de fronten gezonden kunnen worden, dat geen geëvacueerden meer per spoor naar het binnenland vervoerd kunnen worden en dat de spoorwegen geen voedsel verder het binnenland in kunnen voeren.

Op het oogenblik wordt ook een zelfde boodschap gericht tot uw Deutsche mede-arbeiders.

KORTE BERICHTEN

In het nieuw gevormde Belgische kabinet hebben zitting: 6 katholieken, 5 socialisten, 4 liberalen, 2 communisten en 1 onafhankelijke.

In hun maandelijksche verklaring over den duikbootoorlog verklaarden Minister Churchill en President Roosevelt, dat, hoewel de activiteit der Deutsche U-booten in Januari grooter was dan in December, de geallieerde scheepsverliezen niet grooter zijn geweest.

In Athene is tusschen de Grieksche regering en de EAM op alle punten volledige overeenstemming bereikt.

BENZINE, OLIEN EN VETTEN IN BEVRIGD NEDERLAND

Het Hoofdkantoor van het R.A.P. (Rijksbureau voor Aardolieproducten) is te 's-Gravenhage gevestigd en zoodoende, na de dreiging der Duitschers uit de zuidelijke provincies, van het bevrigde gebied afgesneden. Diensteengevolge heeft men de behoefte gevoeld te Eindhoven een R.A.P. onder tijdelijke directie op te richten, evenals een V.D.A. (Verkoopkantoor der Aardolie-maatschappijen).

Om een indruk te geven welke afnemers momenteel voorzien worden door deze organisatie, diene de volgende opsomming:

Van benzine worden voorzien: het geheele autotransport, dorschmachines, tractoren, enz., alle van primair belang voor de voedselvoorziening. Alleen de dorschmachines en tractoren vragen al 1.000.000 liter per maand.

Van diesel-olie worden voorzien: binnenscheepen (voedsel- en kolenvoorziening), visschersbooten, waterleidingen, elektriciteitsbedrijven, pompinstallaties, b.v. om Tholen, Sint-Philipsland en Walcheren droog te maken, gasfabrieken, enz.

Petroleum wordt geleverd aan bedrijven en woningen, voor wie petroleum absoluut onmisbaar is, terwijl de meeste van de voorgaande groepen ook nog van smeerolie en vetten worden voorzien.

Dit overzicht toont aan, dat de voorziening van aardolieproducten momenteel levensvoorwaarde is voor het economisch herstel van ons land, te meer omdat van alle communicatiemiddelen het motortransport thans, in verhouding tot vroeger, verreweg het belangrijkste is.
(Commentaar)

OVER DE TOESTANDEN IN DUITSCHLAND

In de door de Russen bezette streken van Duitschland heeft het Rode Leger aan de Deutsche burgers beval gegeven naar hun haardsteden terug te keeren. De Duitschers zijn thans beleefd en zelfs kruipend. Zij glimlachen, nemen den hoed af om te groeten en maken buigingen. Indertijd martelden zij arbeiders of brachten ze tot slavernij en ze brandden de boerderijen af. De Sovjet-troepen nemen tegenover hen een ijskoud stilzwijgen in acht.

De onrust in Berlijn.

Het Zwitsersche blad „Feuille d'avis de Neuchâtel" verklaart, dat de politie te Berlijn op verhoorde vrouwen heeft gevuurd, die een vrachtwagen met aardappelen hadden omvergeworpen. Er werden 37 vrouwen gedood.

De heerschende honger en de nijpende koude hebben talrijke slachtoffers gemaakt onder de duizenden vluchtelingen, die wegens hun Russische opmars naar de Deutsche hoofdstad zijn gestroomd. De lijken van 27 personen, waaronder 5 kinderen, werden in de straten gevonden, allen stierven van honger en van koude.

Gedurende den dag hebben de vluchtelingen de banken in de parken verbrand, om er zich aan te warmen en bij den Kurfürstendamm heeft de menigte de trams omvergeworpen en ze in brand gestoken.

Ten minste twintig personen werden gedood bij rellies in de Burgstrasse, in het N.W. van Berlijn, welke te wijten waren aan het levensmiddelentekort.

Het blad zegt, dat de ontruiming van de Regeeringsgebouwen bijna geëindigd is.

De „Daily Mail" schrijft, dat van alle kanten berichten worden ontvangen, dat te Berlijn groote aantallen daklooze menschen een schuilplaats zoeken in het puin van de Deutsche hoofdstad. Dagelijks sterven honderden van honger en koude. Er komen steeds meer vluchtelingen in Berlijn aan. De voedselpositie, welke reeds door den vorst is achteruitgegaan, wordt hierdoor steeds slechter. De kolens reserves zijn op. Daklooze vrouwen en kinderen bedelen van huis tot huis om voedsel.

Brigades van den Dood.

Volgens de „Arbeiter Zeitung" te Bern hebben de Nazi's thans „Brigades van den dood" opgericht, welke bestaan uit personen, die fanatieke aanhangers zijn van de Hitler-leer en die bestemd zijn om de aan het Oostfront uitgeroede S.S.-formaties te vervangen.
(Anep-Aneta)

DUITSCH KRIJGSGEVANGENEN

Een verslaggever van de „Star" vertelt, dat Deutsche krijgsgevangenen des morgens om acht uur onder bewaking hun gevangenkamp verlaten, om op het land te gaan werken. Zij loopen door de straten van dorpen en steden naar de boerderijen, waar ze helpen om den aardappel-oogst binnen te halen. Op de boerderij staan ze onder bevel van de boeren zelf; de bewakers gaan naar huis om ander werk te doen.

Een boer vertelde, dat hij evenveel had aan één Duitscher als aan drie Italianen. We hebben, zei hij, heelemaal geen moeilijkheden en klachten. Toen we Italianen hadden, waren de klachten vele, o.a. dat zij aan onze dochters overlast aandeden. Daarvan hooren we thans niets.

In sommige streken, vooral waar spoorwegen zijn, doen de Duitschers pogingen om te ontvluchten. In dat geval worden ze weer onder bewaking gesteld.

(Reeds in een gedeelte der vorige oplage opgenomen)

MIJN KAMERAAD

Twee Amerikanen van de 80e divisie vonden een Deutschen schildwacht in een vossenhol. Zij trokken hem er bij zijn kraag uit en wilden hem wegvooien achter de Amerikaanse lijn, toen er een tweede Duitscher kwam aanloopen, met zijn handen boven zijn hoofd. Hij legde haastig uit, dat de gevangene zijn beste vriend was. Hij zei: „Wij hebben onzen eersten dienstdag samen doorgebracht; wij waren samen in dezelfde plaats gelegd, toen wij weer werden opgeroepen; wij trokken samen terug door Noord-Afrika, Rusland en Frankrijk, we gingen samen met verlof... Waar hij nu heengaat, daar wil ik ook heengaan!" Daarop namen de Amerikanen hem ook naar mee.
(The Star)

HET WERELDTAFEREEL

Door Dr. M. van Blankenstein

Symbolisch defaitisme.

De Duitsers hebben door een enkel gear hun defaitistische gevoelens verraden. Voor zij Tannenberg prijsgaven, hebben zij er het groote gedenkteeken, het geweldigste ter wereld in zijn soort, zorgvuldig verwoest. Het was begripelijk pletst, dat zij het stoffelijk overschot van Hindenburg niet achterlieten in de handen van overwinnaars, waartegen hij eens het Oosten des Rijks beschermd had. Maar waarom die vernieling? De vijand kon geen nut hebben van dat monument. Het ergste wat hij er mede doen kon was het óók vernielen. Men nam hem enkel werk uit handen. De Duitsers handelden zoo, omdat zij wisten dat zij nooit meer naar die streek zouden terugkeeren. Welk een triomf ware het geweest, als zij het zouden hebben terug-veroverd! Maar gebeurde het niet, en zou de overwinnaar het laten voortbestaan, dan ware het voor den vijand een glorierijk zegeteeken.

Uit de verwoesting sprak onderbewust defaitisme.

Dichter bij de beslissing.

In de afgelopen week is de oorlog veel dichter bij zijn beslissing gekomen. Niet omdat de Russen nu nog zooveel nader staan bij Berlijn. De hoofdoorzaak is, dat de Duitsers hun groote, industriële centra in Opper-Silezië hebben verloren, en het gebied van hun rijkste koolmijnen. De productie van ledere oorlogsbehoefte is daardoor voor een groot deel verlamd. Met het Westen steeds meer bedreigd en onophoudelijk geteisterd door de anglo-amerikaansche luchtvloten, kan Hitler's oorlogspromotie, na dit verlies, onmogelijk meer meekomen. De ontzettende verliezen aan materiaal van den laatsten tijd zullen moeten worden vervangen, de arme drommels van den Volkssturm zullen moeten worden bewapend, hoofdzakelijk uit de bestaande voorraden. Hitler zal op de aller-kwistigste wijze moeten teren op zijn technisch kapitaal. En dagelijks gaan nog nieuwe voorraden verloren, om van de tienduizenden der beste soldaten niet te spreken. Duitschland snelt nu naar den afgrond met een vaart, die zelfs de Russische tank niet kan bijhouden.

Het tragisch tafereel.

In het Oosten herhaalt zich nu, op wat andere wijze, het tafereel, dat Frankrijk en België in den nazomer van 1944 te aanschouwen hebben gekregen. Duitse legers stroomden terug, met achterlating van veel van hun materieel. Zeker, op Duitschen bodem is de tegenstand wel verwoederd dan toen, buiten de rijksgrenzen. Dat moeten de nieuwelingen in den mechanischen oorlog van den Volkssturm, tegen Stalin's veteranen, duur betalen. Maar wat helpt het? Het verderf valt verder en wordt er slechts te noodlottiger door.

En nu wordt het tafereel in Duitschland veelvoudig verergerd door iets, dat bij den terugtocht door Frankrijk en België ontbrak: de Duitse bevolking stroomt mede westwaarts, vaak hals over kop geëvacueerd, met weinige minuten van voorbereiding, bijna zonder bagage, samengepakt op ieder denkbaar voertuig, of stokkend langs de wegen, en vervolgens samengeperst in treinen waarin een menschenleven weinig wordt geteld. Zoo gaan de hongerende, de verkleumd en slecht gekleedden door de sneeuwstormen van den meedoogenlozen winter in een vastelandsklimaat. Zoo komen honderdduizenden, bijna enkel vrouwen en kinderen, aan in de ruïnestad Berlijn. Daar echter is geen schuilplaats, geen voedsel. De sirenen loeien er. Verder gaan zij weer, met de velen, die uit Berlijn zelf de wijk nemen. Waarheen?

Eens heeft Hitler gezegd, dat door zijn toedoen zou Duitse moeder een traan vergieten zou. Hebben Duitse moeders nog tranen?

Bespoediging van den ondergang.

Wij weten nu wat Rundstedt in 't Westen tot taak had. Een gevangen genomen hoog Duitisch staf-officier, met name genoemd, die het uit Hitler's eigen mond bij de algemeene instrueering had gehoord, heeft het getuigd: In twee dagen moest Luik, in drie weken 'Antwerpen worden veroverd. Nu is debacle het resultaat. Keur-divisies zijn verloren gegaan, en een menigte van materieel. En dat alles wordt op dit oogenblik dubbel pijnlijk gemist, niet enkel in het Oosten, maar ook tegenover de uit het Westen dreigende gevaren. De tegenstanders zijn niet ontvrikt, maar tot verdubbeld inspanning geprikkeld. Nergens gaat het den Duitscher goed, ook in den Elzas niet meer. Al zijn worstelen versnelt slechts het einde. Het overwicht van de geallieerden is in den laatste tijd waarlijk ten zeerste toegenomen.

De Groote Drie.

Terwijl dit alles geschiedt, houden de Groote Drie hun nieuwe ontmoeting. Het is nu anders dan in Teheran, waar de verplettering van Duitschland nog moest worden afgesproken. De drie hebben nu geen kritieke ondernemingen meer van elkaar te eischen. Het gevaarlijkste is verricht: zij treden elkaar legemoet als mannen, die bewezen hebben hun woord te houden. Nu kunnen zij gaan praten over hetgeen hun als overwinnaars te doen staat. Misverstanden zullen worden uit den weg geruimd. Griekenland zal geen twistappel meer kunnen zijn, nu bewezen is hoezeer daar typische, wreede Balkanhartstochten de overhand hebben gehad. De ondoordachte actie van koning Peter van Zuid-Servië heeft ook daar geen ernstig geschil tusschen de mogendheden kunnen ontketenen. Het Poolische vraagstuk is goed op weg zichzelf op te lossen door voldoende feiten en het ongelukkig manoeuvreeren der Londense Polen.

Een goede beurt voor Stalin is, wat in

Frankrijk is geschied. Theres, de leider der Fransche communisten, is van een reis naar Moskou als een ander man teruggekomen. Hij verkondigde trouw aan de regering van De Gaulle. Geen afzonderlijke strijdkrachten mochten er in Frankrijk meer zijn buiten het leger. De comité's van bevrijding hadden geen andere taak meer dan in gehoorzaamheid de wettige autoriteiten te steunen.

Geen wereldrevolutie wordt meer uit Moskou gepreikt. Moskou weet nu, dat het heel goed gedien kan in een wereld, die anders georganiseerd is dan Rusland. Credities wenschte het voor zijn herstel, en samenwerking voor zijn veiligheid. Dit drukt zijn stem op de politiek van Oost-Europa.

Een keerpunt.

Japan ondervindt nu slechts tegenspoed. De belangrijkste tegenslag was de heropening van den Birma-weg. De luchtweg zal voortgaan, meer te vervoeren dan de heele vroegere landverbinding. De Birma-weg wordt daardoor gereserveerd voor die zware dingen, zooals tanks, zware artillerie, zware vrachtwagens, die geen vliegtuig meenemen kan, en waarop China zoo bitter heeft gewacht. Het verkeer op den weg gaat daardoor bijna geheel in één richting: wat een voordeel te meer is!

(Anep-Aneta)

De evacuatie van Walcheren

Na de bevrijding van Middelburg werd onmiddellijk een plan ontworpen tot een gedeeltelijke ontruiming van Walcheren. Dit werd op 15 November 1944 in een vergadering van Nederlandsche en Britsche militaire autoriteiten besproken. Men kwam hierbij tot het volgende plan de campagne:

De bewoners van Centraal en Zuid-West Walcheren zouden met booten naar Middelburg vervoerd kunnen worden, langs routes, die door ervaren schippers waren vastgesteld. De bewoners van het gebied tusschen Westkapelle en Vrouwenpolder zouden naar het strand van Vrouwenpolder kunnen gaan, waarvan nog een aanzienlijk gedeelte droog lag, om van daar verder over water vervoerd te worden. Tenslotte zouden de overblijvende bewoners van de steden en de droogliggende dorpen langs de wegen kunnen worden geëvacueerd.

Na uitvoerige onderzoekingen en verkenningstochten omtrent de sociaal-hygiënische en economische toestanden op Walcheren, kwam vast te staan, dat bij deze evacuatie in het geheel een 10.000 personen betrokken zouden zijn. Zij zouden op Zuid-Beveland worden ondergebracht, met Noord-Beveland in reserve, als het verloop der militaire operaties de openstelling hiervan zou toelaten.

De meer directe voorbereidingen begonnen nu allerwegen. Nieuwe verkenningstochten volgden, het te gebruiken materiaal werd vastgesteld en getoetst, in Middelburg werd door de Medical Welfare Unit No. 5 de Ambachtsschool als ontvangstcentrum voorbereid, waar maximaal 1000 evacués per dag gehuisvest en gevoed zouden kunnen worden.

Op 20 November tenslotte werd met de eigenlijke evacuatie begonnen. Het plaatsje Rithem was het eerst aan de beurt. Honderd vier en zestig personen (twee-derde der bevolking) werden per seagull (een opvouwbaar boot) naar Oost-Souburg vervoerd en vandaar reed men in jeeps naar Middelburg. De tocht met de seagulls was niet zoo eenvoudig. Men moest bijzonder letten op landmijnen en ondiepten. Daar deze wijze van transport eigenlijk te gevaarlijk en moeilijk was, is men verder met motorbootconvooien gaan werken. Elk der convooien bestond uit een motorsleepboot, gevolgd door twee reddingsboten voor passagiers en twee opvouwbaar booten voor bagage. Op deze wijze werden uit Meliskerke 374 personen-geëvacueerd.

Inmiddels had men de droge kuststrook bij Vrouwenpolder, van waar alle bewoners van het gebied tusschen Westkapelle en Vrouwenpolder gebruik zouden maken, ontmijnd. Tusschen 1 en 10 December werden van Gripskerke 333 personen, Biggekerke 298 personen, en van Vrouwenpolder 474 personen geëvacueerd per duck.

Deze convooien voeren niet te snel en daarom waren in Veere, Oostkapelle en Domburg ontvangstcentra voor nachtverblijf en warmte- en maaltijd-verstrekking ingericht, elk plaats biedend voor 150 personen, waarvan dan ook vele gestrande convooien gebruik hebben gemaakt.

De te verwachten langen duur der evacuatie-periode op Zuid-Beveland leidde tot de behoefte om veel bagage mee te nemen. Daarom werd per beurtschip een vrachtdienst van Vrouwenpolder naar Wolphaartsdijk ingesteld en van daar uit werd de bagage met vrachtauto's van de Brigade "Prinses Irene" naar de dorpen in Zuid-Beveland vervoerd. Een dienst per beurtschip van Veere naar Middelburg was al opgericht.

Op 10 December begon de grootste eva-

cuatie van allen, die van Oostkapelle, welke acht dagen duurde en waar 1087 menschen werden afgevoerd. Een paar dagen later verlieten 1000 inwoners van Serocskerke hun standplaats en op 18 December werd met Domburg begonnen, waar het aantal evacués slechts 539 bedroeg, in verband met het feit, dat alle Westkapelsche dijkwerkers met hun gezinnen in deze plaats werden geconcentreerd. Dit met het oog op het herstelwerk aan den dijk.

De rest der Westkapelsche bevolking werd inmiddels ook verzameld en geëvacueerd.

Uit Koudekerke vertrokken in die dagen 734 personen, uit Aagtekerke 82, die eerst met vloten naar Domburg gebracht werden.

Na de rust gedurende de Kerstperiode, begon eind December de avontuurlijke evacuatie van Zuidlands. Hier werd gebruik gemaakt van de z.g. ducks, voertuigen die zowel op het land als te water in hun element zijn. Men reed via een weg door de duinen naar Vlissingen, ging dan "te water" en bereikte via het kanaal Middelburg. Het gebeurde echter een keer, dat vijf ducks met 100 evacués aan boord in de duinen in het ongereede geraakten en daarna op een laten en duisternis avond een stormachtige reis op het water moesten volbrengen. Hierbij was men in sterk tijt bijna het gat in den Nolleidijk uitgedreven.

Men heeft toen tusschen Vlissingen en Middelburg een treindienst ingesteld. Begin Januari werd daar al daadlijk gebruik van gemaakt door 400 arbeidskrachten uit Koudekerke, die per motorboot naar Middelburg vervoerd waren, doch die voor Vlissingen bestemd waren. Omgekeerd gingen de Vlissingers, die in hun eigen plaats overbodig waren, nu met den trein naar Middelburg, vanwaar zij dan verder naar Zuid-Beveland getransporteerd werden.

Op 10 Januari werd het Britsche transportmateriaal te water weer voor operatieve doeleinden opgeëischt. In totaal waren toen, met enkele kleinere gehuchten mee, vrijwel 7000 personen geëvacueerd.

Met het vervoer van de laatste 3000 man van het oostelijk deel van Walcheren, die toch uitsluitend over land vervoerd moesten worden, kon men toen beginnen.

Een geleidelijke evacuatie (ruim 100 man per week) van Middelburg had op 22 November al een aanvang genomen en de ambulance-dienst werd opgedragen aan een detachment van 24 leden van het Vrouwen Hulp Korps, die daar prachtig werk verricht hebben. 16 December was de record-dag voor het evacuatie-centrum Middelburg. Er arriveerden dien dag 506 evacués!

Bij deze hulpverlening op groote schaal aan menschen, werd intusschen ook het vee niet vergeten. Op 12 December werd ten behoeve van het vee, dat in de duinstreek aan het verhongeren was, een vee-transportdienst per beurtschip, eveneens van Vrouwenpolder uit, ingesteld. Het vee werd gebracht tot aan een door de boeren zelf geïmproviseerde landingssigge, gelegen aan den dijk ten zuiden van Vrouwenpolder. Daar werd het met den laadboom ingeladen. Het jonge vee ging via Kamperland naar Noord-Beveland, het melkvee via Wolphaartsdijk naar Zuid-Beveland. In totaal zullen 2500 koeien en een 1000-tal paarden langs dezen weg moeten worden afgevoerd. In een evacuatie zullen dan de eigenaren volgen.

Van Centraal Walcheren uit zullen met motorbooten en vloten 1500 koeien en 500

DE VORST BRACHT NIEUWE ONBERINGEN

A. C. van Beers schijnt vanuit Babant: "De lange vorstperiode veroorzaakte nieuwe onberingen in geheel ons land. In het bevrijde deel is er praktisch geen gezin meer, dat brandstof bezit. Het transport wordt ernstig belemmerd door de met sneeuw en ijs bedekte wegen.

In Eindhoven en Tilburg bezocht ik woningen, waar men de kinderen het grootste deel van den dag in bed hield. Meestal is er slechts één uur gas per dag, hetgeen het aantal problemen voor de huisvrouwen nog groter maakt. De enkele met paarden bespannen wagens, die steenkool vervoeren, worden door een groot aantal kinderen gevolgd, die de enkele stukken kolen, welke van de karren vallen, oprapen. In de enkele scholen, die nog open zijn, wordt maar een paar uur les gegeven, wegens gebrek aan brandstof. Talrijke menschen lijden aan winterhanden en -voeten. Het is echter verussend, zoo zij deze onberingen dragen. De Russische opmars aan het Oostfront geeft hun een belangrijke morele steun. De vraag, wanneer de Russen in Berlijn zullen zijn, beheerscht alles en vele wetenschappen worden afgesloten. Want dit zal volgens velen het einde van de meeste moeijeligheden beteekenen.

(Anep-Aneta)

BEVRID LIMBURG

In de bevrijde dorpen bij Sittard bevinden zich nog maar weinig Nederlandsche burgers. Ik sprak met drie mijnwerkers uit Roermond, die in Susteren werden aangetroffen, waar zij voor de Duitschers verdedigingswerken moesten aanleggen. Een hunner had daarbij twee vingers verloren. Alle mannen, die de Duitschers ter plaatse niet konden gebruiken, in den leeftijd van 17 tot 53 jaar, en alle ongehuwde vrouwen zijn uit 'deze Nederlandsche dorpen naar Duitschland gedepoteerd, met de paarden en het vee. De gezinnen van de gedepoteerde mannen uit Susteren, Dieteren en Roosteren werden naar Posterholt, 9 km. ten zuiden van Roermond geëvacueerd, waar 4 of 5 gezinnen met slechts weinig voedsel in één woning moesten leven. De mijnwerkers zelf waren uitgehongerd. Tien inwoners van Susteren werden door de Duitschers doodgeschoten, omdat zij weigerden voor hen te werken of naar Duitschland te gaan. De laatste hiervan werd een week geleden gefusilleerd. Derselbe toestand vând ik in Echt, waar op 7 November de deportaties begonnen. De Duitschers dachten, dat zij alle inwoners hadden geëvacueerd, maar ongeveer dertig gezinnen hadden zich in de kelders verborgen weten te houden en kwamen te voorschijn om hun bevrijders te verwelkomen. Het is bijna een jaar geleden — 25 Januari 1944 — dat de Duitschers vijf inwoners van Echt, die geweigerd hadden te werken, doodschoten en 20 anderen wegvoerden naar het concentratiekamp te Vught. Drie ziekenhuizen vol met ouden van dagen werden korten tijd geleden naar Vlادrop gebracht.

(Anep-Aneta)

MENDELSSOHN VOOR HET EERST NA 1940

Jo Juda vertolk het violconcert. Het was een treffend oogenblik voor den Belgischen radio-luisteraar, toen de omroeper van de Vlaamsche programma's voor de microfoon verscheen om het Violconcert van Mendelssohn aan te kondigen, dat voor het eerst sedert 10 Mei 1940 weer werd ten gehore gebracht. De Duitschers hadden dit concert, zooals alle werken vån z.g. niet-Arische componisten, verboden.

Het behoeft geen betoog, dat deze maatregel, die getuigde van het nietsontziende Nazi-fanatism, een wezenlijke verarming van de kunst-beteekende, die immers geen grenzen en rassen kent.

Een bijzonderheid van deze uitvoering was bovendien, dat dit prachtige, van levensblijheid getuigende concert werd vertolk door een van de meest vooraanstaande Nederlandsche kunstenaars, den violist Jo Juda, die gedurende vier jaar niet in het openbaar mocht optreden en zich schuil had moeten houden voor de Gestapo.

Zoo was dit concert een dubbel eerherstel. De omroeper, die aan dit alles hetinrende, wijdde ook enkele woorden aan de loopbaan van Juda, die op 19-jarigen leeftijd kam laude voor het eind-examen van het Amsterdamsche Conservatorium slaagde en daarna o.a. bij Karl Fleisch te Berlijn zijn verdere opleiding genoot.

In de periode, dat hij zich niet mocht laten hooren, heeft Juda hard geëvacueerd en is hij ook gaan componeren. Hij schreef o.a. een macanenkoot en een sonatine.

(Anep-Aneta)

paarden naar Middelburg gebracht worden en vandaar naar Zuid-Beveland.

Men behoeft zich ongeduldig naar Beveland geëvacueerden niet bezwagelen te maken. Ten gevolge van hen is een speciale dienst ingesteld voor de sociale, geneeskundige, medisch-hygiënische en geestelijke verzorging.

Van Centraal Walcheren uit zullen met motorbooten en vloten 1500 koeien en 500

Nederland nu

IX

Veel is de laatste jaren geschreven over gebonden economie, interventionalisme, neokapitalisme, corporativisme, solidarisme enz. enz., doch in vele gevallen treft men niet de kern van het vraagstuk waar het om gaat, n.l. de vraag: zal de voorziening in de stoffelijke behoeften van de menselijke samenleving voorwerp van onbepakt winstbejag blijven voor degenen, die met hun geld de organisatie financieren, waarmee deze behoeftenbevrediging nagestreefd wordt?

De organisatorische eenheid, waarmee de bevrediging van de stoffelijke behoeften van den mensch nagestreefd wordt, vormt de onderneming. Het maatschappelijke doel van de onderneming is, bij te dragen in de behoeftenvoorziening van den mensch. Welk maatschappelijk bestel men ook heeft, hetzij een kapitalistisch, hetzij een communistisch, de onderneming heeft als wezenkenmerk bij te dragen in de behoeftenvoorziening.

De lezer, die de adem heeft gehad om het bovenstaande te verwerken, zal wellicht de verzuiching slaken: hé, hé, ik hoef geen peultjes meer. Men moet echter een ding goed bedenken, n.l. dat het gehele economisch leven met als uiteindelijk doel de voorziening van den mensch van het „dagelijksch brood“ door sommigen zeer simpel wordt geacht en voorgesteld wat dan dikwijls zijn uitdrukking vindt in het gezegde: „ze moesten dit en ze moesten dat“.

Wanneer men door een stad loopt en het gekriemel van alle menschen ziet en daarbij zich afvraagt hoe al deze menschen dag in dag uit van de noodige stoffelijke goederen worden voorzien, dan moet men wel tot het besef komen dat een zeer uitgebreid en fijn radwerk noodig is en aanwezig is om in het dagelijksch deel te voorzien. In vele gevallen is het zoo, dat men, hoe meer men er over nadenkt, hoe minder men er van begriift. En andere kwestie is, dat lang niet alle menschen van de noodige stoffelijke goederen worden voorzien en dat er aan de sociale rechtvaardigheid nog veel ontbreekt.

Een waarheid, die voor ieder duidelijk is, is het feit, dat de voorziening in de stoffelijke behoeften van den mensch arbeid vergt. Geen behoefte kan bevredigd worden zonder voorafgaande arbeidsprestatie. De ondervinding is dan ook in de eerste plaats een waarschuwing van de behoeftenbevrediging van den mensch. Al is er een steeds toenemende kapitalisatievering noodig, de grondslag van het productieproces is de onderneming. Blijft de arbeid van den mensch, zonder welke geen machine gebouwd en geen rad in beweging gesteld wordt.

Tijdens de ontwikkeling van de macht

schappij in kapitalistische zin gedurende de laatste twee eeuwen raakte de maatschappelijke doelstelling van de onderneming meer en meer op den achtergrond. De behoeftenbevrediging van den mensch, het eigenlijke doel der onderneming, werd voor de groote ondernemers een middel waarmee het verlangen naar winst van de geldschijters kon worden bevredigd. Wij doelen hier niet op de kleine onderneming als wel op de groote fabrieken en maatschappijen met duizenden arbeiders en miljoenen kapitaal.

Door de ontwikkeling van de moderne industrie is de behoefte aan uitbreiding van het kapitaal steeds toegenomen. In den loop van de laatste tientallen jaren nu is de beschikkingsmacht over deze zeer groote kapitalen in handen gekomen van weinigen, dikwijls door bepaalde kunstgrepen via banken. Zoo kregen wij een nieuw soort machthebbers in den vorm van „olie-koningen, aluminium-koningen, etc.“. De gelden van kleine spaarders kwamen via de banken en met bepaalde kunstgrepen in handen van de magnaten. Het is toch duidelijk dat men met „werken“ geen millionaire wordt! Hier zit wat anders achter.

Het gevaar van de concentratie van de beschikkingsmacht over reusachtige kapitalen werd nog groter, doordat de invloed van de grootkapitalist op het landsbestuur in vele landen zeer groot was. Voor geld is veel te koop! Dit is één van de redenen dat goedmoedige ordeningspogingen en de partijprogramma's in het verleden niet merkbaar de belangen van het grootkapitaal konden begeren.

Zeker, de groote magnaten zijn het niet altijd eens en voeren op hun terrein soms ook een oorlog. Soms met op het oog onschuldige middelen. Zoo liet Rockefeller, de Amerikaanse olie-koning, zijn oog vallen op China als afzetgebied voor zijn petroleum. Een groot aantal mannen werd op China losgelaten als moderne Sinterklaasjes. Zij gaven namelijk aan iedereen „zoo maar“ een petroleumlamp. De groote tegenstander van Rockefeller was Deterding. Deze laatste nam zijn maatregelen en het gevolg was, dat de Chinezen, die leerden dat men in een petroleumlamp petroleum branden moet en de lamp cadeau kregen van Rockefeller (de sploring om de kabeljauw te vangen) door de handigheid van Deterding, die ook op dit terrein zijn mannetje staan kon, van olie werden voorzien. Men kan er mee lachen en het was handig. Het illustreert echter ook de zeer groote internationale invloed van de op eigen winst bedachte grootkapitalisten.

Wij men in de toekomst een hervorming van de onderneming ter wille van een betere behoeftenvoorziening tot stand brengen, dan zal men het kwaad tegelijkertijd bij wortel en tak, dus in de afzonderlijke onderneming zoowel als door middel van een internationale

economische politiek ter vernietiging van de macht van de grootkapitalisten, de vleeschwaren-, gloeilampen- of aspirine-koningen e.d. moeten aanpakken.

Ook een bijzonder belang, n.l. het arbeidsbelang, vraagt om een hervorming van de onderneming. Hierover een volgende maal. Van Uzem.

OFFICIEELE PUBLICATIES

INLEVERING BONNEN HUISBRAND

Met ingang van 10 Februari 1945 geeft bon B.V. 41 van de brandstoffenkaart T 405 recht op het kopen van een eenheid brandstof. De aflevering zal zoo mogelijk in de maand Februari geschieden. Aangezien de handelaar aan de hand van dezen bon zal worden bevoorrad, is het noodzakelijk dat het publiek deze bon No. 41 onmiddellijk inlevert bij zijn ingeschreven handelaar, tegen afgifte van ontvangstbewijs. De handelaar zal deze ontvangen bonnen ten spoedigste ter verkrijging van verzamel-coupons op de gebruikelijke wijze bij de plaatselijke distributiediensten inleveren. Deze verzamel-coupons worden aan de Brandstoffencommissie ingezonden, resp. overhandigd.

Stapsetting van aflevering van zoogenaamd tegoed.

Daar thans praktisch alle gezinnen zonder brandstof zitten, wordt het billijk geacht, dat elk gezin zoo spoedig mogelijk in het bezit van een eenheid brandstof komt. Dit brengt de noodzakelijkheid mede, de aflevering op de nog in omloop zijnde bonnen op te schorten.

Anderzijds is het redelijk, dat de gezinnen die tot nu toe de minste kolen op hun huisbrandbonnen, kaart T 405, hebben ontvangen, thans het eerst aan bod komen. De handelaars zijn daarom verplicht deze gezinnen met voorrang te bedienen.

Het bovenstaande brengt mede, dat het de handelaars verboden is van heden af tot nader order af te leveren op de vroeger aangewezen bonnen van de huisbrandkaart T 405, de periodebonnen van de kaart W 406, rantsoenbonnen „een eenheid“, coupons met vervaldatum vóór 10 Juni 1945 en machtigingen, afgegeven door de Brandstoffencommissie en Distributiediensten.

Al het mogelijke zal in het werk worden gesteld om binnen afzienbaren tijd een nieuwe bon geldig te verklaren. Het ligt in de bedoeling, indien de kolenpositie dit toelaat, te zijner tijd alsnog aflevering van het tegoed op oude huisbrandbonnen te overwegen. In verband hiertoe dienen de eventueel nog in het bezit zijnde vroeger aangewezen bonnen van de huisbrandkaart T 405 bij den handelaar te worden ingeleverd. De handelaars leveren al deze tot 9 Februari 1945 geldige bonnen, coupons, verzamel-toewijzingen enz. op de gebruikelijke wijze bij de plaatselijke distributiediensten in, ter verkrijging van verzameltoewijzingen met afgeknipte linker-bovenhoek, welke zorgvuldig dienen te worden bewaard. Deze inwisseling kan tot 18 Februari 1945 geschieden.

Afleveringen op alle overige bonnen, b.v. rantsoenbonnen voor kookdoeleinden, periodebonnen, coupons, machtigingen, enz. zullen niet meer plaatsvinden. De Brandstoffencommissie zullen de distributiediensten mededeeling doen, welke verbruikers in aanmerking komen voor nieuwe toewijzingen, waarna de belanghebbenden door den Distributiedienst worden opgeroepen. Degenen, die meenen in aanmerking te komen voor een extra rantsoenbovenhoek, bevalling enz., dienen zich vóór 10 Februari 1945 op de normale wijze in verbinding te stellen met den Distributiedienst.

ROOK-ARTIKEL

Op bon R 12 van de Rokerskaart kunnen tot en met 17 Februari 1945 gekocht worden 20 sigaretten of 5 sigaren of 10 cigarillos.

De Inspecteur voor de Distributie in de Provincie Zeeland, J. C. W. JOBSE.

PROV. STOOMBOORTDIENSTEN IN ZEELAND

Lijst: Waisoorden-Kruiningen, voor Voetgangers, Rijwielen en Lichte Motorrijwielen.

Voor zoover de dienst het toelaat, worden ook lichte, kleine colli ten vervoer aangekomen.

Waisoorden, v. .... 9. — 12.15a 15.30
Kruiningen, a. .... 9.30 12.45a 16. —
Kruiningen, v. .... 10. — 13.15a 16.30
Waisoorden, a. .... 10.30 13.45a 17. —

Dienst a vaart niet op Zon- en Feestdagen. Passagiers dienen voorzien te zijn van een bewijs waaruit hun politieke betrouwbaarheid blijkt, (bijv. bewijs van den burgermeester).

Belangrijk. Daar onder de huidige omstandigheden een volstrekt veilige overvaart niet gegarandeerd kan worden, wordt er met nadruk op gewezen, dat iedereen overvaart op eigen risico.

RIJKSBUREAU VOOR TEXTIEL

Teneinde een juist overzicht te verkrijgen van de textielgoederen welke zich op de Zeeuwsche eilanden Walcheren en Noord- en Zuid-Beveland bevinden, dient door alle ingeschrevenen bij het Rijksbureau voor Textiel de voorraad nauwkeurig te worden opgegeven.

Voor deze inventarisatie moet de voorraad worden vermeld van alle geconfectioneerde stoffen en niet geconfectioneerde stoffen, die zich bij den handel bevinden.

De geconfectioneerde stoffen en kleding dienen op de voorraad-opgave te worden vermeld met code-nummer, artikel, maat en aantal stuks. Voorbeeld: Code No. 0404, 3-deelig costume, maat 48, 20 stuks. Code No. 2097, sloopen voor wiegen, 12 stuks.

Van niet geconfectioneerde stoffen moet worden opgegeven: code-nummer, artikel en vierk. meters. Voorbeeld: Code No. 5510, hemdfanel, 72 vierk. M.

Van brei- en naaigarens moet worden opgegeven: code-nummer en gewicht in K.G. Voorbeeld: Code No. 4001, 10 K.G.

Van baby-kleding 0-3 jaar moet worden opgegeven: code-nummer, artikel, maat en aantal stuks. Voorbeeld: Code No. 0900, broekje, maat 0, 6 stuks; Code No. 0800, luiers, 24 stuks.

Voor matrassen, peluws en kussens dient tevens te worden vermeld waarmee ze gevuld zijn, zooals kapok, zee gras of andere vulling.

Indien geen voorraad aanwezig is, dient dit toch te worden vermeld op ondertekenden brief, onder opgaf van firma-naam, adres en stamboeknummer.

De voorraadjijsten dienen te worden opgemaakt in drievoud, waarvan het eerste exemplaar moet worden gezonden aan het Rijksbureau voor Textiel, Molenwater 87, Middelburg, hetwelk uiterlijk 16 Februari moet worden verzonden.

Het tweede exemplaar te zenden aan het kring-distributiekantoor, terwijl het 3e exemplaar door U zorgvuldig dient te worden bewaard en op eerste aanvraag van een controleerend ambtenaar van het Rijksbureau v. Textiel moet worden getoond.

De voorraadjijst dient de voorraad aan te geven zooals deze op Donderdagavond 15 Februari aanwezig is.

Grossiers dienen hun voorraad-opgave in tweevoud te zenden aan het Rijksbureau voor Textiel, Molenwater 87, Middelburg, en behoeven aan hun Distributiekering geen opgave te doen.

De voorraad-opgave moet naar waarheid worden gedaan en dient te worden ondertekend en van firma-naam, adres en stamboeknummer te worden voorzien.

Nadrukkelijk wordt er op gewezen, dat het achterhouden en verzwaren van voorraden streng zal worden gestraft.

Industrie, dus zij die een stamboeknummer hebben van de Sectie Confectie te Amsterdam en die uitsluitend stoffen verwerken tot confectie of ander gereed fabrikaat, behoeven geen opgave te doen.

De Rayon-Gemachtigde van het Rijksbureau voor Textiel, L. DE NOOIJER.

CORRESPONDENTIE-BUREAU ROODE KRUIS

Het Bestuur van de afdeling Zuid-Beveland West van 't Nederlandsche Roode Kruis deelt mede, dat het met ingang van 12 Februari 1945 in het pand Wijngaardstraat 23, Goes, wederom een Correspondentie-bureau heeft geopend. Aan dit bureau zijn verkrijgbaar formulieren voor:

- a. Roode-Kruis-berichten in het binnenlandsch verkeer tusschen geëvacueerden en vluchtelingen eenerzijds, en hun achtergebleven families en vrienden, in bevrijd Nederland verblijvende anderzijds;
- b. Roode-Kruis-berichten in het buitenlandsch verkeer met geallieerde landen, niet neutrale landen, en met vijandelijke en door den vijand bezette gebieden.

Zij, die reeds van het Kringbureau van het Nederlandsche Roode Kruis te Middelburg, ingevolge hunne aanmelding ten Gemeentehuize, een formulier ontvangen, kunnen dit aan het bureau Wijngaardstraat 23 te Goes ter verzending inleveren.

Met de Postlijst is een overeenkomst aangegaan, waarbij deze bij al hare kantoren op Zuid- en Noord-Beveland de gelegenheid openstelt om formulieren te verkrijgen en in te leveren ter verzending.

Evacués kunnen eenmaal per week per gezin een formulier ontvangen tegen overlegging van hun evacuatie-bewijs.

Voor correspondentie in het buitenlandsch verkeer wordt per aanvrager eenmaal per maand een formulier beschikbaar gesteld.

Namens het Bestuur voornoemd: J. I. v. Bailegoyen de Jong, Voorz. A. J. van Heel, Secretaris.

RIJKSBUREAU VOOR RUBBER

Het Rijksbureau voor Rubber is gevestigd: Prins Bisschopsingel 2, Maastricht.

Een eendeloze stroom van vluchtelingen

„Nu is het onze beurt“

Duitse vrouwen en kinderen vluchten langs de hoofdwegen van Duitschland, zei Hans Fritzsche, een commentator van de Duitse radio. Tenzelfder tijd waarschuwde een militaire woordvoerder het volk, dat er nog veel grondgebied verloren zou gaan. Aldus de „Sunday Times“. In een radio-uitzending zei Fritzsche verder nog: „Nu is het onze beurt!“ Nu zijn het vrouwen en kinderen van ons, die voor den oorlog moesten vluchten. Het zijn nu onze wegen, waarlangs eendeloze stroomden van vluchtelingen trekken. Onze oogen zijn gewend gezaakt aan dit deenszwekkende schouwspel in de vreedse landen. Nu zijn het onze steden, die in de frontlijn komen te liggen. Steden die we dachten dat er ver achter lagen. Nu is het ons volk, dat dit harde lot moet ondergaan; tot nog toe waren het anderen, die dit te dragen kregen, door onzen opmarsch.

Een ander Engelsch blad, de „News Chronicle“, schrijft: De opmarsch van de Russen brengt Berlijn in een vreeselijke spanning; want de meeste wegen en spoorwegen uit het Oosten leiden naar of door de hoofdstad en duizenden vluchtelingen komen in propvolle treinen aan. Deze vluchtelingen verkeren in wanhopigen toestand, want velen van hen moesten plotseling vertrekken en ze hadden geen gelegenheid om veel bagage mee te nemen. Onlangs zijn er christische inzamelingen van oude Eisen gehouden voor de tosn opgerichte Volkskruis, zodat er heel weinig voor deze pas aangekomenen over is. Het feit, dat velen van hen hun reis voortzetten naar het Westen, moet onvermijdelijk de ongemakkelijkheid van de Berlijners, die blijven, doen toenemen. Er zijn vreeselijke tooneelen bij de stations, waar men vertrekt, maar tegen den tijd, dat de vluchtelingen Berlijn bereiken, zijn ze zoo koud en hongerig, dat ze alleen maar een opatische belangstelling toonen voor hun eigen toep-

komst, en voor hun zoo gebombardeerde hoofdstad.

De voedselvoorziening, die na het verlies van de bezette gebieden in heel Duitschland veel slechter geworden is, is in de hoofdstad natuurlijk dubbel moeilijk.

Mischien is er niets wat de Berlijners meer van het gevaar overtuigd heeft, dan het vertrek naar het Oostfront van duizenden slecht uitgeruste en ongecoördene mannen en jongens van de Volkskruis. Deze bataljons worden niet eens vastgehouden om Berlijn te verdedigen, maar zijn een honderd mijl verder noodig. En dat men hen werkelijk hard nodig heeft, blijkt wel hieruit, dat heel veel van deze mannen werk deden, dat tot nu toe als van het grootste belang voor den oorlog beschouwd werd.

Twee tendenzen van de radio-propaganda in Duitschland zijn bijzonder de moeite waard om kennis van te nemen.

Men wil bewijzen, dat het Duitse volk er geen genoegen in schiep, toen stroomden ongelukkige vluchtelingen van de geallieerde volkeren de wegen bevolkten, tijdens den Duitischen opmarsch in 1939 en 1940, ondanks de vreugde, die de Duitse leiders en couranten in dien tijd toonden.

Het Duitse volk wordt ook gewaarschuwd dat er geen uitweg uit deze ellende is, al beweren ze nu, dat ze den oorlog nooit gewild hebben en er daarom ook niet verantwoordelijk voor zijn. Jullie wildet wel de gunstige resultaten van het Nationaal Socialisme aanvaarden met vreugde, „zegt „Das Schwarze Korps“. Je moet nu ook jullie aandeel nemen in de andere consequenties! Ieder individu zal hetzelfde lot te dragen krijgen als heel het Duitse volk.

Men mag toch hopen, zegt de „News Chronicle“, dat de Nazis er slechter af zullen komen, dan hun misleide en ongelukkige landgenooten.

NATIONALE HULPACTIE ROODE KRUIS 1944

Op het Gemeentehuis te Tilburg vond 24 Januari 1945 de oprichtingsvergadering plaats van het Nationale H.A.R.K. Comité 1944. Zoolks bekend waren reeds overal in het bevrijde gebied plaatselijke en provinciale hulpcomités opgericht, welke onder den naam van H.A.R.K. Comité's (Hulpactie Roode Kruis) gelden en goederen hebben ingezameld, ten einde deze onder de door den oorlog getroffen te verdeelen. De Militaire Commissaris voor Noord-Brabant heeft voor deze hulpver-

leening de noodige autorisatie verleend.

Thans is met medewerking van het Militair Gezag en op initiatief van het R.K. Huisvestings Comité en het Ned. Roode Kruis ook het overkoepelend lichaam tot stand gebracht, dat voor een billijke en praktische verdeling der beschikbare gelden en goederen over het gehele bevrijde gebied zorg zal dragen. In dit Comité, dat onder voorzitterschap staat van Mr. J. C. Baron Baud, Particulier Secretaris van Prinses Juliana, zijn vertegenwoordigd het R.K. Huisvestings Comité en het Nederl.

Roode Kruis, alsmede de Provinciale H.A.R.K. Comité's van Limburg, Zeeland, Gelderland en Noord-Brabant, terwijl de heeren L. Janssens Czn. en K. van Spaendonck te Tilburg, respectievelijk als Secretaris en Penningmeester zullen optreden van het Comité.

Tot Directeur van het Centraal Bureau is benoemd Mr. J. H. Jacobs, Baronielaan 150, te Breda. Het is de bedoeling, dat het Centraal Bureau te Tilburg zal worden gevestigd, zoodra daarvoor een geschikte lokaliteit zal zijn gevonden. Voorloopig is het adres ten huize

van Mr. Jacobs te Breda.

Aan het Nationaal Comité is als vertegenwoordiger van het Militair Gezag toegevoegd Jhr. Ir. R. S. Laman Trip, Verbindingsofficier voor Sociaal Werk te Eindhoven, die voor het geregeld contact met de betrokken autoriteiten al zorg dragen.

Omtrent de werkzaamheden van het Comité zullen later nadere mededeelingen aan de lezers worden verstrekt.

VERANTWOORDINGEN STRIJDESFONDS

Colijnsplaat: J. S. f.2.50, C. de W. f.5.—.

Heden ontvingen we het droevig bericht, dat plotseling van ons te Renesse is weggerukt onze zeer geliefde Man, Schoonzoon, Zwager en Oom, dhr. **JOH. OUDKERK**,

in den leeftijd van bijna 45 jaar.

De diep bedroefde familie, M. Oudkerk-Oudkerk, Joh. Oudkerk, C. Verhage-Oudkerk, J. Verhage.

350 Suusje. Wolphaartsdijk, 10 Febr. '45.

Eenige en algemeene kennisgeving. Heden overleed door een noodlottig ongeval, onze beste Man en Vader,

ADRIAAN JAN PEMAN KAKEBEEKE, in den ouderdom van 60 jaar. L. N. Kakebeke-Koning, J. P. Kakebeke

en Verloofde, W. W. Kakebeke. Krabbendijke, 10 Februari '45. Begrafenis: Woensdag 14 Februari, 12 uur. 401

Heden overleed, zacht en kalm, in den leeftijd van bijna 86 jaar, mijn geliefde Echtgenoot, Vader, Behuwd- en Grootvader en Overgrootvader,

BASTIAAN PIETER DE MUNCK.

Uit aller naam, B. de Munck-Jansse. 390

Na een langdurig geduldig geduldig gedragen ziekte, overleed op 6 Februari in het Ziekenhuis te Goes, onze beste Neef en Vriend,

DINGENIS FOLMER, in den leeftijd van ruim 27 jaar.

Yerseke: M. van Dijke Wz., J. J. v. Dijke-Bouwman, 377 J. Overbeek, J. Overbeek—de Wit.

Voor de vele bliken van deelneming gedurende de ziekte en na het overlijden van onze geliefden Vader, Behuwd- en Grootvader, de heer

J. VERMEULEN, betuigen wij langs dezen weg onze oprecht dank.

De Familie. 395

Wilhelminadorp. Voor de zeer vele bewijzen van deelneming, ontvangen na het plotseling overlijden van onze geliefde Dochter, Zuster, Behuwd-Zuster en Tante,

MARGARETHA HARINCK, betuigen wij onze hartelijken dank.

Uit aller naam, H. M. Harinck, 395 M. Harinck—Heuvelveld. Colijnsplaat, Febr. 1945.

Voor uw bliken van medeleven, ondervonden bij het overlijden van onze zorgzame Man, Vader en Grootvader, de heer

J. VAN RIET, betuigen wij onze oprecht dank.

391 Fam. van Riet—Crucq. Met dankbaarheid en groote blijdschap geven wij kennis van de geboorte van onze Zoon

HUBRECHT JASPERT.

G. Heijnsdijk, 392 N. Heijnsdijk—van Dalen. Goes, 11 Februari 1945.

Heernisseweg 45.

Wegens plotseling vertrek naar Engeland van den Rijksdeskundige, kunnen gedurende 14 dagen geen rijproeven worden afgelegd.

De Rijksdeskundige voor de provincie Zeeland, E. Visscher.

357

DANKBETUIGING

Na een verblijf van 7 maanden in het ziekenhuis te Bergen op Zoom, hoopt onzen Zoon a.s. Woensdag, 14 Februari weer naar huis te keeren. Wij zeggen aan allen hartelijk dank voor de geven aan versterkende middels, die wij mochten ontvangen.

Schore. 403

Gevestigd te Goes, Oostsingel no. 118: **H. DOELEMEN**, arts. Spreekuren: Maandag, Donderdag, Zaterdag, 12.30-14 uur. Dinsdag 10-11 en 12.30-15 uur, en verder volgens afspraak. 243

Evacués van Kapelle, Biezelingene en Eversdijk, die hun kinderen willen plaatsen op de Chr. School, Biezelingschestr., Kapelle, kunnen zich tot en met 15 Februari verzoeken bij het wnd. Hoofd der School, den heer J. C. Keim, Dijkwaalstr. A 349, Kapelle. 402

Beurtvaartadres. Het gebruik van een beurtvaartadres bij vervoer per vrachtauto, paard en wegen en in beurtdienst, blijft ook in bevestigd gebied wettelijk verplicht. - Verkrijgbaar bij wederverkoopters C.O.B. Kantoren en het Tijdelijk Hoofdkantoor N.V. Beurtvaartadres, Kanaaldijk Noord 1, Eindhoven, Tel. 2724. 407

Geëvacueerden in Goes, 's-H.H. Kinderen en 's-H.Arendskerke, die verzekerd zijn bij de N.V. Verzekeringssbank „Victoria“, kunnen zich voor de betaling hunner premies enz., in verbinding stellen met den Vertegenwoordiger dier Mij.: S. Schram, Couwervestr. 55, Goes. 1

Gevraagd: Kantoorbediende, leeftijd 18-22 jaar. Uitsluitend schriftelijke sollicitaties, met opgave van diploma's, enz., aan: Fa. Gebr. Duvekot, Nieuwstraat 5, Goes. 391

Mevr. Dingemane, Westwal 30A, vraagt zoo spoedig mogelijk een net Dagmaisje of Werkster. 358

Net Dagmaisje gevraagd. - Vogelzangsweg 36, Goes. 390

Meisje gevraagd voor heele of halve dagen, of Werkster. - Mevr. Meijers, Vosmaerstr. 2, Goes. 357

Voor terstond gevraagd een flinke Diensthode of evacuée, voor dag of dag en nacht. - C. Goad, fruitkweker, Waarde B 128. 351

Bij Oosterbaan & Le Cointre N.V., Goes, kunnen eenige jongelui geplaatst worden, ter opleiding tot handzetter, machinezetter of drukker. - Aanmelding onder overlegging van het laatste schoolrapport bij de Directie.

Aan de Ned. Herv. School te Kamperland wordt zoo spoedig mogelijk gevraagd een tijdelijk Onderwijzer(es). Herv. met bevoegd. J., wegens dienstname der tegenwoordige leerkracht. - Sollicitaties aan het Hoofd der School, den heer N. L. van Dalsen. 375

Op een Boekhoudbureau te Goes wordt gevraagd, tegen 1 Maart, een Jongste Bediende. - Br. onder letters Z.T., aan het bur. van dit blad. 394

Mevr. Daleboudt, Zonnebloemstr. 32, Goes, vraagt met Maart of eerder net Meisje voor heele of halve dagen (niet beneden de 16 jaar). Werkster aanwezig. 's Zondags vrij. 398

COÖPERATIEVE BOERENLEENBANK - WEMELDINGE

Voor controle en bijschrijving rente van Spaar- en Rekening-Courantboekjes wordt zitting gehouden op: **Woensdag 14 Februari van 2-6 uur, letter A-H, Donderdag 15 Februari van 2-6 uur, letter I-P, Vrijdag 16 Februari van 2-6 uur, letter R-Z, Zaterdag 17 Februari te Kattendijke van 1-3 uur.** HET BESTUUR.

Departement van Marine
Departement van Oorlog

Ten behoeve van Militaire Hospitelen van de Koninklijke Landmacht zijn ten spoedigst benodigd:

Doktoren, waaronder Specialisten (chirurg, röntgenoloog, tandarts e.a.);
Sergeant-tandtechnicus en minderen;
Electriciens en dergelijke;
Personeel, bekend met ziekenhuisadministratie;
Verplegers (ook voor krankzinnigenverpleging);
Laboratorium-personeel;
Masseurs;
Apothekersassistenten;
Operatiepersoneel;
Röntgenpersoneel;
Magazijnpersoneel en dergelijke;
Koks (o.a. hospitaalkok);
Hoofdzusters en verpleegsters (met of zonder diploma), waaronder röntgenzusters, operatiezusters en dergelijke.

Gegadigden kunnen worden aangenomen op basis van oorlogsvrijwilliger. Aanmelding ten spoedigste bij het aanmeldingsbureau voor oorlogsvrijwilligers te Middelburg, Koepoorstraat 6. Het Hoofd van het aanmeldingsbureau voor oorlogsvrijwilligers, de Kapitein, A. G. VAN DETH.

Gevraagd: Een net Meisje voor de morgenuren, of Werkster. Mevr. Bleuzé, Leliestraat no. 36, Goes. 393

Met 1 Maart een net Dagmaisje of aankomend Dagmaisje gevraagd. - M. J. de Koster, Kunststesthandel, 's-Gravenpolder. 406

Gevraagd, met Maart, een inwonende Landbouwersknecht. - D. C. v. d. Velde, Damstraat 122, Yerseke. 373

Zoo spoedig mogelijk gevraagd: Een Hulp in de Huishouding, bij: J. Colijn, Terwelsestraat 6, Goes. Aanmelden. na 7 uur 's avonds. 376

Kantoorbediende gevraagd, bij voorkeur typiste. - Schriftelijke aanbiedingen: J. Polderman, Goes, Grote Markt. 381

Oosterbaan & Le Cointre N.V., Goes, vraagt een flinke Werkster, voor het schoonhouden der kantoorlokalen.

Groote bestaande Volks- en Levensverz. Mij. zoekt voor haar portefeuille te 's-Heerenhoek een omgeving een actief persoon. Bij blijken van voldoening volgt direct vaste aanstelling. Sollicitaties ten spoedigste te richten aan: J. C. Zalboomel, Matth. Smallegangebuurt 50, Goes. 298

Gevraagd: 'n Klein gezin, waarvan vader en zoon genegen zijn mede te werken in boomgaard; ook evacués komen in aanmerking. Woning beschikbaar. Brieven onder motto „boomgaard“ aan het bur. v. d. blad. 390

Net Meisje, biedt zich aan, voor dag en nacht, liefst 's avonds vrij. - Brieven: Kamperfoelie, 64, Goes. 397

Landbouwer uit Walcheren, 30 jaar, ongehuwd, biedt zich aan als bedrijfsleider. - Brieven onder no. 10, aan boekhandel 't Zoeklicht, Middelburg. 281

Weer biggen te koop. Met ingang van heden kunnen aankoopvergoedingen voor biggen weer ingevuld worden. Hoogachtend: C. Schrijver, Varkenshandel, Vogelzangsweg 6, Goes. 388

Te koop gevraagd: Een Aardappelweegschaal met gewichten. - Dorpsstraat A 32, Wolphaartsdijk. 397

H.H. Tuinders. Dubbele Stamslaboonen, zonder draad; Stoksnijboonen, ras Verschoor; Stamsnijboonen, middelbreede, prima rijkdragend. - H. S. Drijfhout, Zaadhandel, Boomkwekerij, Goes, Wijngaardstraat 35. 395

Canada Plant-boomen direct te leveren in diverse maten. - H. S. Drijfhout, Zaadhandel, Boomkwekerij, Wijngaardstraat 35, te Goes. 394

Te koop gevraagd: Alle soorten Romans en Kinderboeken geschikt voor de Bibliotheek. Zie briefkaart en wij komen U bezorgen. - Leesbibliotheek J. A. Weststrate, Wemeldinge. 394

Te koop: Een prima Tafelbiljard, form. 90 x 150 cm., compleet, met 4 ballen, 3 queu's en waterpas, f 100.—. Te zien bij F. Adriaanse, Smederij, Wemeldinge. 396

Te koop: Een Naaimachine, trap, f 15.—. W. Hoogland, Kanaal C 19, Wemeldinge. 395

Te koop, wegens omstandigheden, jong Dweerg Pinchertje, f 40.—. Oostsingel 68, Goes. 398

Steeds een goed resultaat Met Drijfhout's Zaad! Wijngaardstraat no. 34, 370 Goes.

Te huur gevraagd: Een Woonhuis of kameers met keuken, voor evacuée, jong gezin van drie personen. - Brieven onder letters F.C., bur. v. d. blad. 390

Te koop gevraagd: Een Studieorgel en een Fluit, in kinderrijk gezin. - Brieven onder no. 26, Boekhandel J. A. Weststrate, Wemeldinge. 388

Wie ruilt: Een paar lager Heerenschuoenen (maat 44) voor Kinderschoenen (maat 36); en 'n kinderledikantdekken, wol, voor wol of lapje zomergoed? - Leliestraat 36, Goes. 392

Wie ruilt: Een paar lage Jongenschuoenen, maat 36, als nieuw, voor een Plusfour, leeftijd 12-14 jaar. Ook te ruilen: Een Zwavenberger Postzegelalbum, inhoudende 750 postzegels, voor onderdelen van een Mecano. - Adres: Korte Vorststraat 12-14, Goes. 400

Wie ruilt: Prima Stalmest, voor Stroo? M. Goetheer, Polen 8, Yerseke. 372

Wie ruilt: Meisjesschoenen maat 36, voor maat 37? Te koop gevraagd: Een Kookkachel of Keukenkachel en tweepersoons Ledikant. - De Bree, Einde in 't Ronde, Kruijningen. 282

Een prima Haardkachel in ruil tegen Keuken- of Vulkachel. Nieuweweg C 77, Baarland. 393

Moote nikkelen Buiskachel in ruil voor eiken Kabinet, of bureau, ook te koop. J. Kakebeke, Hoofdstr. 58, Kruijningen. 384

Degene die een zak, waarop C. van Keulen staat, en waarin schoenen enz. zijn, uit de Graanbeurs te Goes heeft gehaald, wordt in zijn eigen belang verzocht deze terug te bezorgen in de Graanbeurs of te Wolphaartsdijk, A 4, Dorpsstraat. 398

Vermist, door geëvacueerd, een Zak met Kleeren, o.a.: 2 onderrokken, 1 gebloemde zwarte rok, 1 zware rouw beuk, 1 schort, 1 jak, 1 avonddoekje, klompen, schoenen en een bus zeep. - Wed. W. Verhage, Zoutelande. Adres: J. Dekker, A 180, Nazareth, Wolphaartsdijk. 399

Gevraagd: Een Leicatostel door: Foto Timmerman, Hansweert. 404

Wie helpt mij zoo spoedig mogelijk aan Pakjes, broekjes en Kousjes voor een kind van 10 maanden. - Jacob Bredouw, Bierweg A 10', Wemeldinge. 389

Verloren: Een gouden Ring. Tegen belooning terug te bezorgen: Scheldestr. 100, Goes. 410

Ter dekking: Gr. Chinchilla rammen van te Z.G. ouders. - Molenvweg no. 5, Kloetinge. 371

Diegene die op Zondagmiddag 11 Februari 1945 gedurende het bezoeken in 't St. Joanna Ziekenhuis een verkeerde paraplu heeft medegenomen, wordt in eigen belang verzocht, deze terug te bezorgen bij Mej. J. Meyjer, Oostwal 45, Goes. 399

Net persoon wenscht serieuze kennismaking met een net, degelijk Meisje, leeftijd 30-40 jaar. - Br. onder letters O.K., aan 't bur. van dit blad. 392

Druk: Van der Peyl en Co., Beestenmarkt 2, Goes.